

A tudományos együttműködés a béketeremtés egyik formája - UNESCO-konferencia az MTA Székházában

10.9.2026 - | Magyar Tudományos Akadémia

A béke nem pusztán a háború hiánya, hanem olyan dolog, amelyet a jog, a kultúra és az oktatás révén építünk, és amelynek eredménye az emberi méltóság, a lelki jóllét és a párbeszéd. Egyebek mellett erről beszélt Pósfai Mihály, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke az MTA Székházában rendezett Út a békéhez című UNESCO-konferenciát köszöntve.

Az MTA elnöke arról beszélt, hogy Magyarország mélyreható politikai változások időszakát éli. Az ilyen időszakok reményt és új lehetőségeket hoznak, ugyanakkor bizonytalansággal és feszültségekkel is járnak. A politikai változás önmagában nem békít ki egy megosztott társadalmat. Nem elegendőek az új intézmények és az új vezetők. A bizalmat is újjá kell építeni – a bizalom újjáépítéséhez pedig türelemre és egymás meghallgatásának készségére van szükség.

Pósfai Mihály szerint a Magyar Tudományos Akadémia is új korszakba lép. Vezetőinek legfontosabb célja, hogy békét teremtsenek a magyar tudományos életben. "Nem úgy, hogy elfedjük a valós nézetkülönbségeket, és semmiképpen sem úgy, hogy egyformaságot követelünk, hanem azáltal, hogy helyreállítjuk az együttműködést azok között a csoportok között, amelyek túl gyakran tekintettek egymásra bizalmatlanul."

A magyar tudományos életet intézményi konfliktusok, politikai kötődések, tudományterületek közötti határok, valamint generációs és regionális különbségek osztották meg. Az Akadémiának közös otthont kell biztosítania az egyetemeken, kutatóintézetekben és más tudományos közösségekben dolgozó kutatók számára – politikai nézeteiktől és intézményi hovatartozásuktól függetlenül.

A tudomány jelentőségéről szólva úgy fogalmazott: a tudomány nem tud tűzszünetet tárgyalni. De képes tisztázni a tényeket, leleplezni a manipulációt, fenntartani az együttműködés csatornáit, és segíteni a társadalmakat abban, hogy döntéseiket ne a félelemre, hanem a tudásra alapozzák. Ebben az értelemben a tudományos együttműködés maga is a béketeremtés egyik formája.

A Magyar Tudományos Akadémián megrendezett, Út a békéhez című UNESCO-konferencián részt vett Bogyay Katalin, az UNESCO Magyar Nemzeti Bizottság elnöke, Tarr Zoltán, társadalmi kapcsolatokért és kultúráért felelős miniszter, valamint Khondker M. Talha, az UNESCO Közgyűlésének elnöke.

Beszédében Tarr Zoltán azt hangoztatta, hogy meg kell erősíteni a párbeszéd azon eszközeit, amelyekkel megelőzhetőek lehetnek a konfliktusok. Mint mondta, a békéhez nem az kell, hogy egyformák legyünk, hanem inkább az szükséges, hogy identitásunk megőrzése mellett megtanuljunk együttműködni egymással. Fontos lenne, hogy a párbeszéd ne az utolsó lépés legyen egy válság lezárásában, hanem inkább az egyik első lépés abban, hogy elejét vegyék a konfliktusoknak - fogalmazott, hozzátéve, hogy a békéhez vezető út nem egyszerűen politikai út, hanem az oktatást, a kultúrát, a tudományt és a művészeteket is érintő folyamat.

Tarr Zoltán felidézte: tavaly volt a 80. évfordulója annak, hogy az ENSZ Alapokmányában megfogalmazták azt a történelmi elköteleződést, hogy a második világháború utáni generációkat meg kell óvni a háborúk borzalmaitól. A világszervezet alapítóeszméje ma is kiemelten aktuális. A

multilaterális együttműködés gyengülése közepette különösen fontos lenne megerősíteni azokat a tényezőket, amelyekkel elejét lehet venni konfliktusoknak - mondta a miniszter.

"A háborúk az emberek fejében jönnek létre, így a béke védelmét is az emberek fejében kell kialakítani" - idézett a miniszter az ENSZ Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezetének (UNESCO) alapeszméjéből. Az UNESCO megalakulásakor abból indultak ki, hogy a békét nem lehet kizárólag a politika és a gazdaság terén megteremteni, ahhoz szükség van az oktatásra, a kultúrára, a tudományra és a kommunikációra is. A kultúrára a "soft power" egy formájaként is tekinthetünk, amely fontos forrása lehet a bizalom újraépítésének, a béke megteremtésének és fenntartásának, illetve a konfliktuskezelésnek - fejtette ki a miniszter.

https://mta.hu/mta_hirei/a-tudomanyos-egyuttmukodes-a-beketeremtes-egyik-formaja-unesco-konferencia-az-mta-szekhazaban-115637